

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemši nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petih a 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petih vrst 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Vukičević hoče vladati brez parlamenta

Današnja seja Narodne skupščine

Svetozar Pribičević žigosa malomarnost ministrskega predsednika, ki prezira Narodno skupščino. — Dr. Korošec postavljen na laž. — Klerikalci besne.

— Beograd, 4. maja. Današnja seja Narodne skupščine je bila zelo zanimiva, pa tudi zelo viharna. Na dnevnem redu je bila resolucija, ki jo je predlagal g. Pribičević in v kateri zahteva, da se pozove ministrskega predsednika, naj se udeležuje sej Narodne skupščine. G. Pribičević je imel velik govor, v katerem je razgalil početje sedanjega režima in sabotiranje Narodne skupščine s strani ministrskega predsednika. Njegov govor je vsa zbornica poslušala z veliko pozornostjo. Opazilo se je, da so njegova izvajanja odobraval zlasti radikalni nezadovoljnejši. Dasiravno je g. Vukičević vedel, da je na dnevnem redu ta resolucija, ni prišel na sejo, marveč je poveril dr. Korošcu nevhvalno nalogo, da vrši funkcije njegovega advokata.

Seja Narodne skupščine je pričela šele ob 10.30. Po prečitaniu zapisnika je posl. g. Petegan protestiral proti temu, da je bila njegova interpelacija včeraj stavljena z dnevnega reda. Predsedstvo skupščine ga ni pravčasno obvestilo, kdaj pride interpelacija na dnevni red, in zato se tudi ni udeležil včerajšnje seje, kar bi bil brez dvoma storil, če bi vedel, da pride v razpravo njegova interpelacija. Predsedujoči g. Agatonović je zahtevo posl. Petejana, naj se interpelacija ponovno stavi na dnevni red, odklonil.

Po kratki razpravi je skupščina sprejela nujni predlog posl. dr. Mačka glede zaščite gozdov. Nato je prišla v razpravo resolucija g. Pribičevića (besedilo smo objavili že v včerajšnjem številku) nakar je povzel besedo g. Pribičević ki je v enournem govoru najostreje ožigal početje vlade in zavrnil tudi dr. Koroščeve izjave o razmerah v Južni Srbiji.

Uvodoma je g. Pribičević naglašal, da gre njegov predlog predvsem za tem, da pozove Narodna skupščina g. Vukičevića, naj vrši svojo dolžnost in ostane v stikih s skupščino, ki je edina predstavnicna naroda, ne pa, da dela vse na lastno pest. G. Vukičević se postavlja na popolnoma napačno stališče, ko smatra Narodno skupščino le za neko nepotrebno zlo.

Predstavnik naroda je Narodna skupščina in vlada je le njena eksekutiva. V vseh parlamentarnih državah se mora vlada pokoriti direktivam parlamenta. Vlada ima samo dolžnost, da vodi posle. Zato vidimo tudi v vseh drugih državah, da prihaja ministrski predsednik redno k sejam in je navzoč pri vseh razpravah. Nemo-

Izpremembe v finančni službi

— Beograd, 4. maja. Kralj je podpisal večji ukaz o imenovanju in premeštvah uradnikov v področju finančnega ministrstva. S tem ukazom so bili vsi uradniki 4. skupine prevedeni v tretjo. Pri finančni kontroli so imenovani: za oblastnega inspektorja v Ljubljani Anton Muc, doslej v Celju, za sreskega upravnika v Ljubljani Fran Arko, podinspektor pri Sv. Lenartu, za sreskega upravnika v Celju Peter Draž, dosedajni komisar v Ljubljani, za starejšo oddelka finančne kontrole v Prevaljah Nikola Božičević, doslej komisar v Ptuju, za sreskega upravnika v Škofiji Loki Fran Kuhar, doslej komisar v Trebnjem, za sreskega upravnika v Gjevjizliji Ninko Samorčič, doslej komisar v Mariboru, za sreskega upravnika v Mariboru Anton Puc, doslej podinspektor v Apatinu, za starejšo oddelka v Mariboru Fran Gaberček, doslej komisar v Št. Ilju, in za starejšo oddelka Maribor I. Jakob Kaiser, doslej komisar v Mariboru.

Boдрero odide?

— Beograd, 4. maja. Pogajanja med našo državo in Italijo se v zadnjem času nekoliko bolj živahno razvijajo. Kakor znano, se vodijo pogajanja v glavnem v Rimu in sicer med našim poslanikom Rakićem in italijanskim zunanjim ministrstvom. Kakor kažejo nekateri znaki, se pogajanja približujejo koncu in v zvezi s tem le še dni odpotoval italijanski poslanik Bodrero v Rim po navedila svoje vlade Iz zanesljivega vira se doznava, da se je poslanik vračal pred par dnevi iz Rima, prišel pa je samo do Trsta. Tu je prejel odlok svoje vlade, s katerim se mu dovoljuje mesec dni dopusta, vsled česar je takoj preletel

goče je misliti, da bi n. pr. angleški ministrski predsednik ne prisostvoval seji angleške zbornice. V drugih državah so ministrski predsedniki šefi strank, pri nas pa je baš obratno in hoče g. Vukičević šele kot ministrski predsednik postati predsednik stranke. Ravno tako so dolžni tudi ministri, da redno prisostvujejo sejam. Ko je bil n. pr. Llod George za časa mirovnih pogajanj, dlje časa odsoten, ga je angleški parlament prisilil, da je zapustil mirno konferenco in prišel v parlament. Pa ne samo sej parlamenta, nego tudi sej parlamentarnih odborov se v vseh drugih državah udeležujejo ministrski predsedniki. Res je, da drugod ministri ne zapravljajo časa s podpisovanjem aktov, marveč prepustjajo to svojim podrejenim organom. Pri nas pa hoče vlada vse še bolj centralizirati.

To, kar počenja g. Vukičević in sedanj režim, ki pošlja na seje Narodne skupščine običajno le po enega dežurnega ministra, pomeni najeklatantnejše rušenje parlamentarnosti.

G. Vukičević prezira predstavnicke naroda, tako kakor jih še ni preziral noben šef vlade.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je g. Pribičević najodločnejše zavrnil izjave notranjega ministra dr. Korošca o Južni Srbiji ter navedel med drugim izjave g. Davidoviča, ki je ponovno naglašal, da je stanje v Južni Srbiji obupno in da se vrše tam grozne stvari. Dr. Korošec je v svojimi izjavami le dokazal vso svojo nesposobnost in je stvari sami največ škodoval.

Svoja izvajanja je g. Pribičević zaključil s konstatacijo, da je za take razmere odgovoren tudi g. Davidovič, ki podpira sedanj režim in ki ni nič boljši od Vukičevića, ker sedaj tudi on ne prihaja več k sejam Narodne skupščine. V ostalem pa je naglasil, da sedanja Narodna skupščina odnosno njena vladna večina tudi druga ne zasluži, kakor da jo ministri prezirajo, ker se je s tem, da je verificirala policijske mandate, sama odklepa svojih pravic.

V imenu vlade je branil g. Vukičevića notranji minister dr. Korošec, ki je seveda hvalil g. Vukičevića in ponavljal svoje fraze o vzornem redu v Južni Srbiji.

Nato je povzel besedo g. Stepan Radić, ki je takoj v začetku izredno ostro napadel gg. Vukičevića in dr. Korošca. Klerikalci so nato začeli tako razsajati, da je moral predsednik seje prekiniti.

potovanje v Beograd in odpotoval v kopališče Hall. V poučenih krogih smatrajo, da se poslanik Bodrero sploh ne bo več vrnil na svoje mesto v Beograd. Zamenjala bi ga osebnost, ki bo nadaljevala pogajanja za ureditev spornih vprašanj za našo državo.

Italija pritiska na vse strani

— London, 4. maja. »Times« poročajo, da bi varnostni pakt med Italijo, Grčijo in Turčijo, za katerega se vrše na inicijativo Italije pogajanja, vseobalno določbe, po katerih bi se odrekla Italija vsakim teritorialnim aspiracijam, nasprotno pa bi se obvezala Turčija, da bi svoje potrebščine za vojsko, železnico in razne gospodarske pravice naročala v Italiji. Turčija se tudi obvezuje, da bi v bodoče ne sklenila z drugimi državami nobenih političnih ali narodnih - gospodarskih pogodb brez britiske Italije. Grčija bi se prav tako obvezala, da bi v bodoče nakupovala svoje potrebščine v Italiji, zato pa bi Italija ne nasprotovala povečanju njene obrambne moči in bi jo Italija v slučaju potrebe podpirala pri reševanju balkanskih vprašanj.

KRALJ V TOPOLI

— Beograd, 4. maja. Kralj in kraljica sta s prestolonaslednikom Petrom in princem Tomislavom včeraj popoldne odpotovala v Topolo, tam ostaneta nekaj dni v juliju odpotuje kraljeva rodbina na Bled.

ST. RADIĆ V ZAGREBU

— Zagreb, 4. maja. G. Stepan Radić je sklical za jutri sejo oblastnega odbora že ob 6. zjutraj. On sam dosepe v Zagreb z jutranjim vlakom ob 4.35 in bo takoj po seji ob 11. dopoldne nadaljeval potovanje v Prago.

Vrana vrani oči ne izkljuje

Zopet vesti o generalski vladi. — Radikalni se med seboj prepirajo, kadar pa gre za korita, so složni in nočejo dati vajeiti iz rok

— Beograd, 4. maja. Snoči se je vrnil iz Vrnjačke Banje komandant kraljeve garde general Pera Zivković v Beograd in ga je kralj danes dopoldne pred svojim odhodom v Topolo sprejel v daljši avdijenci. Splošno se sodi, da je bila ta avdijenca v zvezi z nadaljnim razvojem politične situacije, ker se je v zadnjem času pogosto imenoval general Zivković kot naslednik sedanjega vojnega ministra generala Hadžiča, ki naj bi stopil na čelo koncentracijske vlade.

Splošno se pričakuje, da se bodo začeli dogodki sedaj naglo razvijati. Z velikim zanimanjem zasledujejo politični krogi debato v radikalskem poslanskem klubu in smatrajo, da bodo sklepi, ki jih bo sprejel po tej debati radikalski klub odločilne važnosti za bodočnost. Zatrjuje se, da so tako zvaniradiikalni nevtalci pričeli akcijo, ki gre za tem, da bi prišlo v stranki do pomirjenja in da bi prepričali razcep radikalskega kluba. Po predlogu nevtalcev naj bi resolucija ne izražala Vukičeviću niti zaupnice, niti nezaupnice. Naglasila pa naj bi željo po ožjih stikih med glavnim odborom in poslanskim klubom. Če takšna resolucija ne

bi bila sprejeta, smatrajo nevtalci, da bi kazalo sklicati skupno sejo poslanskega kluba in glavnega odbora. Tozadevni konkretni predlog nameravajo staviti dr. Laza Marković, Ilija Mihajlović in še nekateri drugi radikalni nevtalci.

V Vukičevićevi najožji okolici zadržujejo, da je g. Vukičeviću mnogo lažeče na tem, da pride med njim in glavnim odborom do sporazuma. Zato je pripravljen nuditi glavnemu odboru velike koncesije in izvesti tudi večje rekonstrukcijo vlade, tako da bi radikalski nezadovoljniji dobili svoje zastopnike tudi v vladi. Radikalni nezadovoljniji pa naglašajo, da smatrajo sedanjo radikalsko-demokratsko koalicijo za prešibko in zahtevajo, da stopi v vlado, če pride do rekonstrukcije, tudi KDK. Na ta način bi radikalska stranka ojačala svojo pozicijo napram demokratom, ker bi ne bila več direktno odvisna od njihovega sodelovanja.

Situacija v radikalskem klubu še ni razčišča, na in bo debata brzkone trajala še par dni. Zdi pa se, da bo tudi tokrat ostalo vse pri starem in da bodo dobili nezadovoljniji v radikalskem klubu večino, g. Vukičević pa oblast.

Gospodarski krogi proti Vukičevićevemu režimu

Tudi srbski gospodarski krogi so spoznali, da tira hegemonistični režim državo v pogubo. — Energičen protest proti davku na poslovni promet.

— Beograd, 4. maja. Včeraj se je vršil veliki protestni shod gospodarskih organizacij v Beogradu. Na shodu je bilo zastopanih 68 organizacij iz vseh panog narodnega gospodarstva. Udeležilo se ga je okrog 5000 ljudi, mnogo pa jih je moralo oditi, ker ni bilo prostora. Shod je bil zelo buren in pomeni najostrejšo osodbo gospodarske politike Vukičevićevega režima. Kadaroli je nekateri izmed govornikov omenil vlado ali ministre, so padli kliči: Dol z njimi! Shod je trajal nad dve uri in so med tem časom počivali v znak protesta vsi obrati.

Vsi govorniki so najostreje protestirali proti davku na poslovni promet. Prvi je govoril Tomo Radenković, ki je omenjal težkoče, s katerimi se mora boriti naše davki preobremenjeno gospodarstvo. Naglašal je, da so državni gospodarski krogi državni vse, da so jrtvovali ne samo svoje premoženje, marveč tudi svoje življe nje, toda vlada se za gospodarstvo sploh ne briga. Davki se odmerjajo po strankarskih vidikih in povsem neenako. Mi smo za štedenje, toda to štedenje ne sme uničiti gospodarstva. Štedi naj se, kjer se brez potrebe razmetava državno premoženje. Odločno pa protestiramo proti temu, da bi se davek na poslovni promet zastavljal za inozemsko posojilo ter zahtevamo, da se ta davek popolnoma ukine.

V imenu industrijcev je govoril Vlada Gjorgjević, ki je naglašal, da obstajajo v davčni politiki tri načela: Prvo načelo je socialno, to je da morajo biti davki pravični in enaki za vse državljane, drugo načelo zahteva, da je treba pri odmeri dav-

kov upoštevati gospodarsko moč naroda, a tretje je fiskalno načelo, ki pravi, da dajejo davki državi trajna in koristna sredstva le tedaj, če so izvedljivi, to je, da se lahko plačajo brez težkoč. Davek na poslovni promet pa ne odgovarja nobenemu teh načel in ga je treba zato brezpogojno ukiniti.

V imenu obrtnikov je g. Živo Lazarević ostro kritiziral postopanje vlade ter je nastopil tudi proti srbnemu delavniku, češ da bi bila na ta način zmanjšana produkcija. Ko je bil uveden davek na poslovni promet, je vlada izjavljala, da ostane veljavno samo časovno, dokler se ne uredi razmere. Zdjaj pa noče vlada o ukinitvi tega davka ničesar slišati. Neizpolnjevanje obljube so že dovolj izpodkopalje ugled naše države. Vladi, ki ne drži dane besede in ki sama eklatantno krši zakone, ne more nihče zaupati. V isti sapi, ko naglašala vlado potrebo štednje, postavlja poleg ducata ministrov se državne podtajnike. Pri nas smo tako daleč, da komandirajo ministri s poslanci, namesto da bi Narodna skupščina določala smernice vladne politike.

Govorili so nato še zastopniki raznih drugih gospodarskih panog, na kar je bila sprejeta daljša resolucija, v kateri se zahteva razbremenitev narodnega gospodarstva. Prvi korak k temu mora biti ukinitve davka na poslovni promet, ki ni le povsem neupravičen, marveč tudi škodljiv za celokupno gospodarstvo. Najodločnejše protestirajo gospodarski krogi proti nameri vlade, da se ta davek zastavi kot garancija za inozemsko posojilo. V državnem gospodarstvu naj se uvede razumno in stvarno štedenje.

pnevmatični reševalni čolni. Nato krene »Italia« proti Spitzbergom, da dosepe v Kingsbay. Razdalja med Stolpom in Kingsbayom znaša 3000 km.

DRUGI NEMŠKI PREKOOC-ANSKI POLET

— Rudolfstad, 4. maja. Pogajanja za drugi nemški polet preko oceana so končana. Določeno je, da bo letalo vodil aviatik Ristič in da bo kot drugi pilot potoval z njim aviatik Babel, ki je uslužben sedaj na letalski progri Rudolfstadt-Nürnberg. Z njima poleti tudi dunajska igralka Lilly Dülzen. Letalo bo startalo v Rudolfstadtu Saalfeldu, odkoder nameravajo aviatiki poleteti do Newyorka. Dan starta še ni določen, smatrajo pa, da bo v najkrajšem času.

PRIHODNJE ZASEDANJE DN

— Zeneva, 4. maja. Predsedstvo Društva narodov objavlja, da bo prihodnje zasedanje Društva narodov otvorjeno v ponedeljek 3. decembra.

Princ Karel v Angliji

London, 3. maja. d. Bivši romunski prestolonaslednik Karel je prispel na posestvo grofa Jonesca, ki leži 10 km od letališča v Croydonu. Karel je izjavil novinarjem, da namerava ostati nekaj mesecev v Angliji ter se ne bo bavil s politikom. Posestil bo razne industrijske naprave ter se bo bavil s sportom.

Iz ljubljanske kronike

Na članico gledališkega zboru Zofko Floriančičev je bil v sredo izvršen brutalen napad. Ko se je vračala Floriančičeva okoli 23.15 proti domu, je na Izlanski cesti nenadoma izza drevesa pristopil k nji neki možki in se predno se je mladenka zavedla, ji je brizgnil v obraz neko žgočo kislino. Floriančičeva je začutila v obrazu strahovito bolečino in ker ni mogla gledati, je le s težavo prišla domov. Domači so takoj opazili, da ima ožgan obraz in so pozvali rešilno postajo. V bolnici so ugotovili, da je bil na mladenko izvršen napad z vtrilom. V nevarnosti sta bili obe oči, vendar so zdravniki mladenki nudili takojšnjo pomoč in ji rešili oči.

Iz bolnice nam desne dopoldne javljajo, da je stanje Floriančičeve razmeroma povoljno in da zaenkrat ni nevarnosti, da izgubi vid. Floriančičeva sama je izpovedala, da si ji je na Izlanski cesti neopazno približal neki možki, ki ji je molče polil obraz z vitrilom. Neznani napadalec je imel baje črn sukničji in progaste hlače, druga pa Floriančičeva v temi ni mogla razločiti. Zadevo preiskuje policija. Naše včerajšnje poročilo je bilo netočno samo v toliko, da je napadla gđc. Floriančičevo ženska.

★ Radi tatvine je bil včeraj aretiran Peter P., radi sličnega delikta pa je morala v policijske zapore tudi Marija B. V zaporu sta obema delala družbo dva pijanca in sicer Tone K. in Josip P. Jože je bil tako pijan, da je v pijanosti pozval rešilno postajo na pomoč. Ta špas ga bo seveda precej drago veljal. Radi krošnjarstva je bil prijel Josip Z.

★ Iz Ljubljane so včeraj zopet pobegnili trije mladi fantiči. Tako je prijavil sluga Zeleznik, stannujoč v Gorupovi ulici, da je odšel včeraj njegov 15letni sin Milan z doma in se dosedaj še ni vrnil. Deček ima na sebi črne hlače, temen sukničji in na glavi sportno čepico. — Od doma sta pobegnila tudi sinova Ane Zadravec Milan in Dušan, ki sta bila v službi pri nekem ljubljanskem mojstru.

Potres v Carigradu

— Angora, 4. maja. Predsnočnim ob 23.55 je nastal močan potres v Carigradu, ki ga je spremljal podzemsko bobnenje. Potres so posebno močno čutili v Eskisihilu, Patahiji in okolici. V Patahiji sta nastala dva močna potresna sunka. Prvi je trajal 35, drugi pa 90 sekund z vertikalnim gibanjem. Več poslopij je poškodovanih. Podatki o škodi in človeških žrtvah še niso znani.

15 KILOMETROV NAD ZEMLJO

— Berlin, 4. maja. »Vossische Zig.« prinosa razgovor v aviatikom Abtonom Raabom, ki je določen, da poleti v zrak z Opelovo raketo. Raketa, ki bo v kratkem dogotovljena, bo dosegla višino 15.000 m. Gre pri tem poletu za meteorološka raziskavanja v višini 8000 do 10.000 m. Poizkus bo izredno važnosti, ker gre za ugotovitev resničnosti trditve nekaterih meteorologov, da se nahaja v višini 8000 m popolnoma miren zrak, v katerem ni nobenih vetrov. Če se potrdi to mnenje, bi nastal preokret v prekoceanjskih poletih, ker bi značne ladje mogle na ta način v višini povsem nemoteno vršiti promet med Evropo in Ameriko.

Borzna poročila.

LUJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—22.92, Berlin 0—13.5925, Budimpešta 2—7.9345, Bruselj 0—9.9295, Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.9855—8.0155 (8.005), London 276.91—277.71 (277.31), Newyork 56.72—56.92 (56.82), Pariz 0—223.77, Praga 168.04—168.74 (168.44), Milan 298.125—300.125 (299.125).
Efekti: Investicijsko 91 den., Celjska 158 den., Ljubljanska Kredita 128 den., Praštediona 807.5 den., Kreditni zavod 157—175, Vevče 105 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Šešir 105—105 (105).
Lesni trg: Tendena čvrsta. Zaključena sta bila 2 vagona, in sicer 1 vag. desk, smreka, jelka, I. II., fco vag. nakl. post. po 560 in 1 vag. tramov po kuševci noti, fco vag. meja po 285.
Deželni pridelki: Tendena nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Cene so ostale nespremenjene.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Curih 10.95, Dunaj 800.05, Berlin 13.5925, Milan 299.125, London 277.31, Newyork 56.82, Pariz 223.70, Praga 168.44.
Efekti: Vojna škoda 436.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.132, Dunaj 73.05, Berlin 124.15, Praga 15.38, Milan 27.33, Pariz 20.42, London 25.33, Newyork 519.

Pomagajte Bolgarom!

Stepan Radić o aktualnih političnih in gospodarskih problemih

Kako se bo porabilo inozemsko posojilo. — Zastavitev državnih dohodkov nas spravlja v položaj kolonije. — S posojilom se ruši naša državna suverenost. — Potreba smotrene gospodarske politike.

Včerajšnja beogradska »Politika« je objavila članek, v katerem neka osebnost iz finančnega ministrstva anonimno odgovarja na izvajanja St. Radića o zunanjem posojilu, objavljena v »Narodnem valcu«. Z ozirom na ta članek je včeraj St. Radić pod beograjskim novinarjem izjavil, iz katere posejamo naslednje zanimive podrobnosti.

Vse, kar sem trdil, temelji na dejstvih, ki so javnosti znana, pravi uvodoma St. Radić. Graditev strateške železnice od Beograda na Kotor je določena v finančnem zakonu. Po površnem predračunu bi stala 85 milijarde, po točnem predračunu pa dvakrat več. To se pravi, da bo polovico posojila porabljena za čisto vojaške imaginarne svrhe, ker bo ta železnica zaradi velikih stroškov in težke izvedbe najtežja železnica, ki bi se gradila v Evropi, razen tega pa tudi ne more biti gotova v času naše napetosti z Italijo in Madžarsko. Ta železnica nam torej ne bo služila, kakor bi bilo želeto, veljala pa bo polovico posojila.

Kar se tiče stabilizacije dinarja, ki naj bi se izvedla s pomočjo zunanje posojila, ugotavlja St. Radić, da bi nas takoj v začetku veljala dve milijardi, čez pol leta pa še eno milijardo. Provizija bi znašala 620 milijonov in bi torej od posojila ostalo nekaj nad dve milijardi Din. Stabilizacija dinarja pa je čisto bančno - kapitalistična mahitva in sicer zelo primitivna, ker se stabilizacija ne da izvesti z dekretiranjem. Ne more se zagotoviti niti z zakonom, niti s založbo tujih valut. To priznava tudi Vanderveide, ki govori sedaj na shodih v Belgiji, da je bila njegova največja napaka, ker je mislil, da se more belgijski frank stabilizirati z nakupom tujih valut in zakonskimi odredbami. Zato je tudi Poincaré zavrgel tako stabilizacijo in pravi, da je samo z razumnim štedenjem, dobro agrarno gospodarsko politiko, povzdignom kmetijstva, industrije in trgovine mogoče stabilizirati frank.

In kje na svetu se daje provizija 4 in 5,5%? Daje se 1/2 ali 3/4%. V »Politiki« se trdi, da se bo obrestovanje določevalo po stanju dinarja, toda dinar bi bil potem popolnoma odvisen od upnikov, ki ga bodo napravili takega, kakršnen jim bo konvencional, kar pa se ne sme zgoditi. Če se daje posojilo v funtih šterlingov, naj se določi tudi vse ostalo, kurz, emisija in obrestna mera v funtih.

Zastavitev naših dohodkov nas bo spravlja tako daleč, kakor je Portugalsko, kjer je angleški kontrolor finančni minister, predsednik vlade in predsednik republike. Če bi prišlo do tega posojila, bi postali kolonija angleških in ameriških milijarderjev. Vlada hoče, da zastavimo 7 milijard čistih dohodkov. Pravi, da bi zadostovali tudi monopolski dohodki, da pa je taka operacija lažja. Tako je delala tudi Abdul Hamidova Turčija, pa je zato propadla.

Na očitke, da zahteva zase finančno ministrstvo, ugotavlja St. Radić, da sedanji režimovci sicer javno govore, da je nečesto v vlado, zasebno pa sporočajo, da bi morala KDK vstopiti v vlado, ker brez nje ne bo posojila, niti državne konsolidacije, niti trdnega stališča napram Italiji. Če so take razmere, potem KDK tudi ve, kako ji je treba postopati.

Radikalska stranka je prišla tako daleč, da je tisti, ki je predsednik vlade, tudi njen vodja. Radikalska stranka je brez glave in hrbtnjače ter je samo še številno in ne more dati niti finančnega lista, ki je pravzaprav vse. Finančni minister mora biti popolnoma neodvisen na vse strani. Dosedanji finančni ministri so bili slabši, bankirji in ne narodni gospodarji in vsi so bili osumljeni kot korupcionisti. Zato je KDK, ki je šlo za koncentracijsko vlado, zahtevala zase finančno ministrstvo, ker je jasno, da bi ne smelo ostati v rokah onih, ki so ga doslej imeli.

Vse, kar se dela za najete posojila, ruši do temelja našo suverenost. Tako ne sklepajo posojil suverene države, takih posojil ne sklepajo niti kolonije.

Ko je šlo za pomoč Bolgarski in Grški, je finančni minister dejal, da ni denarja. Čeda Mihajlovič pa je pripomnil, da je državna blagajna prazna. Če je stvar taka, potem je treba voditi državno politiko drugače. Dvigniti je treba gospodarstvo. Državno politiko moramo orijentirati proti Češkoslovaški, napram kateri bi morali odpreti meje, da nam jih tudi ona odpre. Mi bi lahko uvažali na Češkoslovaško živila, vino in žito, za kar bi dobili milijarde. V sladkorni tovarni v Vel. Bečkereku ima Velja na leto 240.000 Din dohodkov samo zaradi tega, ker je zapisan v upravni odbor, a podjetje je v rokah Madžarov, Avstrijcev in Židov. Zato pa mi ne moremo uvažati iz Češkoslovaške cenenejše sladkorja, ki je narodu skoro prav tako potreben, kakor kruh. To je vse zaradi tega, ker dobivajo Velja in nekateri drugi po 240.000 Din na leto. Prav tako je s pivom. Zaradi nekaterih problematičnih pivovarn pijemo drago pivo ter upropaščamo naše vinogradištvostvo. Voditi bi morali splošno gospodarsko politiko, ki je nimamo.

V Hrvatski vlada zaradi tega veliko ogorčenje, a lamkaj smo organizirani in znamo delati. Vemo, kaj se more napraviti in zato tam ne preti nobena revolucija. Toda v Srbiji obstoja revolucionarno razpoloženje. To se je videlo na zborovanjih v Sopotu in Lazarevcu. Radikali in demokrati se niti pojaviti ne smejo. Demokratiški poslanec Gjorgjevič je bil tam na sedaj pripoveduje sam, da ni smel niti izpregovoriti, ker je bil prepričan, da bi ga ubili. In Nastas Petrovič ni hujškal naroda proti njim. Radikali in demokrati so ustvarili sami tako razpoloženje v Srbiji in shodi v Sopotu in Lazarevcu.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Strašna železniška nesreča. — Svojo jubico zabodel. — Potres v Banatu in Mostarju. — Napad starokatolikov na učiteljico. — Težka nesreča v kamnolomu. — Še o ponarejalcih tovarnih listov. — Obdolžen tajnega umora.

Iz Subotice poročajo, da se je pripetila blizu Sente na postaji Coka velika železniška nesreča. Smrtno so se ponesrečile 4 osebe, 20 jih je pa težje ali lažje ranjenih. Lokalni vlak, ki vozi med Coko in Gjaljo je zapustil po 6. uri Coko. Blizu postaje se je en vagon na kretnici prevrnil. V vagonu so bile 3 ženske in en moški. Te je vagon seveda pokopal pod seboj. Dve ženski in en moški s ostali na mestu mrtvi. Tretja ženska je pa umrla med prevozom v bolnico. Razen tega je 20 potnikov težje ali lažje ranjenih. Večinoma imajo zmečkane roke in noge. Včeraj je odšla iz Subotice na kraj nesreče posebna komisija, da ugotovi vzrok in krivca. Komisija se je proti večeru vrnila v Subotico in ugotovila, da ni nihče zakrivil nesreče. Nesrečno naključje je hotelo, da je en vagon skočil s tira in se prevrnil, ker so bile tračnice stare in obrabljene.

S Sušaka poročajo o pretresljivi ljubavni tragediji, ki se je te dni odigrala na Reki. Anton Rupen in Marija Rotar sta živeła v Vodica in Istri. Poznala sta se že od mladih dni, ker sta bila sosedata. Anton se je zaljubil v mlado in brhko Marijo in jo hotel vzeti za ženo. Temu so se pa odločno protivili njegovi starši. Čeprav je bila Marija že Antonova zaročenka, je pobegnila nekega dne na Reko in dobila službo natačarice v gostilni »Pri novem teatru«. Anton Marije nikakor ni mogel pozabiti in zato je odšel za njo na Reko. S seboj je vzel vse listine, ki so potrebne za poroko, ker je bil prepričan, da bo Marija sprejela njegovo ponudbo, da se vzameta. Marija se je pa med tem popolnoma spremenila. Ko je stopil v gostilno njen bivši zaročenec, ga še spoznati ni hotela in je seveda odbila tudi njegovo ponudbo. To je fantja tako razburilo, da je skočil za njo v kuhinjo, pograbil velik kuhinjski nož in jo sedemkrat zabodel. Marija je obležala na mestu mrtva, morilec se je pa sam javil policiji.

Iz Temišvarja poročajo, da so čutili včeraj v banatskih brdih okoli Rešice, Anime in Oravice močan potresni sunek. Prebivalci so v paniki zapustili domove. Zdi se pa, da potres ni povzročil večje škode. Tudi iz Mostarja poročajo, da so včeraj popoldne v mestu in okolici čutili slab potres, ki je trajal samo nekaj sekund. Epicenter potresa je bil v neposredni bližini Mostarja. Šef mostarske meteorološke postaje je izjavil, da je bila jakost potresa 12 stopinj. Čulo se je pa tudi zamolklo bobnenje. Potresni sunek ni povzročil nikake škode. Kljub temu je nastala v mestu precejšnja panika, ker je vsem še v spominu strahota potresa v Bolgariji in na Grškem. Ljudje so pač mislili, da je potresni sunek začetek večjega potresa.

V Šapinovcu pri Osijeku so seljaki starokatoliške vere sperti s tamošnjo učiteljico, ki je katoličanka. Učiteljica je imela stanovanje tik starokatoliške molitnice. Stanovanje je ločil od molitnice samo tenek zid. Te dni so seljaki napadli učiteljico, ki se je zaprla v svojo sobo. Ker na trkanje ni hotela odpreti, so seljaki porušili zid med njeno sobo in molitnico. Hiša je last družbe, kjer imajo starokatoliški večino. Ker hočejo razširiti molitnico in se učiteljica ni hotela izseliti, so se seljaki osvetili in podrli zid med sobo in molitnico. Učiteljica je napad prijavila orožnikom, ki so aretirali 17 seljakov, ki so sodelovali pri napadu in jih izročili sodišču v Našicah.

V kamnolomu tvrdke Sana v Volarih pri Jaici se je včeraj pripetila velika nesreča. V kamnolomu sta bila zaposlena delavca Omer Bašić in Mašo Hadžić. Oba sta minirala velike skale v kamnolomu. Včeraj sta minirala ves popoldan in proti večeru, ko sta nameravala zapustiti kamnolom, se je sesula velika, 50 ton težka skala in ju pokopala pod seboj. Delavci so ju z največjim naporom odkopali. Ponesrečenca je skala popolnoma razdrobila in

ni bilo spoznati, kateri je Bašić in kateri Hadžić. Zlastni prizori so se odigravali, ko sta pršili družini obeh ponesrečenecov na kraj nesreče. Težko nesrečo sta zakrivila delavca sama, ker nista bila dovolj previdna pri miriranju.

Že pet dni zaslišuje sarajevska policija aretirane Danila Miloševića, ki je bil udeležen pri znani veliki slepariji s tovarnimi listi. Na vsa vprašanja odgovarja Milošević, da o slepariji s tovarnimi listi ničesar ne ve. Na vsako vprašanje skomigne z ramo, češ da ne ve, kako in kaj je bilo. Policija je najprej prišla Lazarja Čurčića, ki je hotel s ponarejenimi tovarnimi listi oslepariti dva trgovca za 400 tisoč Din. Med zaslišavanjem Čurčić obdolžuje Miloševića kot glavnega krivca in organizatorja velikopotezne sleparije. Milošević se dvigne ves razburjen in začne psovati Čurčića, ki mu očita, da je lažnjavec. Milošević venomer trdi, da ni v zvezi s falsifikatorji. Policija ima že dokaze, da je on glavni krivec, vendar pa pričakuje še poročila iz vseh krajev države, da se točno ugotovi obsežno delovanje tega sleparskega podjetja. Miloševićev rokopis je isli, kakor na ponarejenih tovarnih listih. V neki sarajevski kavarni je Milošević tudi podpisal ponarejeni tovarni list, katerega je potem Čurčić nesel trgovcu. List je bil natipkan v neki špediciji v Brodu. Policija v Banatu je uvedla preiskavo in ugotovila, da sta sleparija vršila svoj nepošten posel v Banatu v velikem obsegu. Tudi policija iz Slovenije je javila v Sarajevo, da sta sleparija prevajala nekega trgovca za 102 tisoč Din. V Čepinu sta osleparila nekega trgovca za 56 tisoč Din. Tudi iz Zagreba so dospele ovadbe, ki zelo obremenjujejo oba sleparja. Glavna preiskava se vrši v Banatu, kjer se je nahajal glavni stan ponarejevalcev tovarnih listov. Najzanimivejše je, da trgovske hiše Petra Mirkovića, za katero sta sleparja inkasirala denar, sploh ni. Vendar so našli brzojavke in trgovska pisma na to trdiko od raznih trgovcev. Policija se trudi, da bi odkrila obsežno sleparsko delovanje vojvodinskih pustolovcev, ki so imeli svoje mreže razpletene po vsej državi.

V selu Gusakovcu je nekdo pred tedni streljal na Veloslava Bakrana in ga zadel v hrbet. Bakrana je bil težko ranjen in je kmalu ostal pri življenju. Sum je padel na Ivana Bakrana in državno pravdnštvo ga je obdolžilo zločina tajnega umora. Te dni se vršila proti obdolžencu obravnava pri sodišču v Zagrebu. Obdolženec odklanja vsako krivdo in trdi, da je bil za časa napada pri nekem znancu v vasi. Zaslisane so bile številne priče, ki so izpovedale, da je bil Bakrana res pri znancu v vasi, da je pa odšel že pred 7. uro. Ena priča je pa izjavila, da je videla, kako je Bakran streljal z lovske puške. Orožniki so izjavili, da jim priča pri zasliševanju po napadu tega ni povedala.

Za cesto v Kamniško Bistrico

se je vršil na inicijativo in pod vodstvom g. srežkega poglavarja dr. Ogrina dne 4. aprila informativen obhod, pri katerem so sodelovali odposlanci kamniške meščanske korporacije, odposlanci šumske oblasti, zastopniki SPD, zastopnik Zveze za tujski promet, župana občine Kamnik in županje njive in dr.

Udeleženci so obšli vso pot do izvira Bistrice navzgor po desnem, navzdol po levem bregu ter soglasno ugotovili, da bi se cesta imela speljati tako, da je nižje znamenja na Iverjih prekorači Bistrico in potem gre ves čas po desnem obrežju do Predoslja, katerega bi prekoračila nekoliko nad naravnim mostom, potem bi se pa nadaljevala po levem bregu do bistriškega doma.

Povdarjala se je važnost te ceste za razvoj turisticke in tujskega prometa, ker bi šele s to cesto Bistriška koča postala pravo, lahko dostopno središče in izhodišče za razne izlete po bližnjih bregovih in vrhovih.

Ta cesta bi bila v turističnem oziru prikladnejša in lepša od dosedanje steze, ker bi vodila v zloženem enakomernem vzponu no izvira. Odprla bi mnoge do sedaj skoro neznane zanimivosti doline (Ribjo peč, Brunike, Slap pod Koniščem i. dr.), ter ves čas nudila lep pogled na ostre robove Velike Planine.

Zastopnik šumske oblasti pa je po-

sebej opozarjal na gospodarsko važnost take ceste in na korist, katero bi korporacija imela, ako bi mogla tudi po njej svoj les spravljati iz doline, a ne samo po vodi, kakor doslej. Povdarjal je, da se s plovo po deroči Bistrici mnogo lesa izgubi in da je plovljeni les kvaliteten slabši, kakor po cesti pripeljani, zlasti pa, da za racionalno gospodarsko izkoriščanje bistriških gozdov plova po Bistrici ne zadostuje, ker se po Bistrici sploh ne more izplaviti toliko lesa, kolikor bi se ga moglo vsako leto nasekati in da nekaj vrste lesa sedaj sploh ni mogoče izkoristiti. Tako je n. pr. sedaj v gozdovih mnogo vagonov lesa za hmelovke, katerega bi se moralo izsekati, da morejo ostala drevesa napredovati. Ta les do Bistrice ne da plaviti, po cesti pa ga ni mogoče izvoziti, ker ceste ni, ter bo vsled tega ves ta za hmelovke porabljen les prišel v nič. Ravno tako se ne morejo spraviti iz doline bukova drva, ki se dobro prodajajo raznim lesnim industrijam. Tudi izkoriščanje lesa na Dolu je brez izvorne ceste skoro nemogoče. Vsi udeleženci so videli, da bi bila taka cesta koristna in potrebna, zato upajmo, da se bo morebiti vendarle kmalu začelo z resnim delom za njeno izvršitev. Seveda bi morali sodelovati vsi interesi, in prvi vrsti kamniška meščanska korporacija, pa tudi vse države in samoupravne oblasti.

Danes zadnjikrat!
Senzacija! Senzacija!
Kitaiska papiga
ali ZAKLETI BISERI
V glavni vlogi lepa Marion Nixon
Lepa plesalka s čudovitimi biseri. — Papiga izdala zločince.
Predstave ob: 4., pol 8. in 9.
KINO IDEAL.

Velik letalski dan

priredi na binško nedeljo 27. maja 1928 Aero-klub »Naša Krila« v Mariboru v prid fonda za zgradbo aerodroma in nabavo zrakoplova in sicer na Teznu pri Mariboru. Sodeluje 10 naših vojni in civilnih aeroplanov: Breguet, Potez, Dewoitin, Daimler, z našimi najboljšimi piloti in avijon »Ljubljana«. Spored: dopolne izložba in ogled vseh aeroplanov na letališču Tezno ter letanje s pasajirji. Popoldne začetek ob 15. uri.

1. grupno letanje aeroplanov z obzovanjem raznih figur; 2. borba aeroplanov v zraku; 3. štetna tekma v brzini na trikotu Maribor - Slov. Bistrica - Ptuj - Maribor; 4. tekmovalje v oddajanju poročil iz aeroplanov na gotovo mesto na letališču; 5. spuščanje balončkov in lov na balončke; 6. akrobacije z aeroplani v zraku: looping, rolling, wrille, tonneau, revansemment, glissade, pikiranje itd.; 7. zračna pošta z balončki; 8. skok iz aeroplana s padalom; 9. letanje s pasajirji.

Vstopnina 10 Din, člani z izkaznico 5 Din, dijaki 5 Din, dijaki - člani z izkaznico 2 Din. Predprodaja vstopnic v Mariboru v trafikah g. Golež, Aleksandrova cesta, g. Svetek, Slovenska ulica in Glavna trafika, Glavni trg 15.

Pasajirji za letanje se bodo izžrebali po vstopnicah, ki so numerirane. Izžrebane vstopnice se objavijo 26. maja v dnevnem časopisju in potom oglasov na letališču. Imejtelj izžrebane vstopnice dobi na letališču pri vodstvu meetinga nakaznico za brezplačno vožnjo. Izžrebale se bodo predvsem vstopnice, prodane v predprodaji. Mladoletni se smejo voziti le z izrecnim dovoljenjem zakonitih zastopnikov.

Občinstvo se mora na letališču strogo držati določenega prostora in pokoriti se rediteljem, da se ne bi sicer pri produkciji z aeroplani dogodila kaka nesreča. Obiskovalci izven Maribora imajo na železnihak polovično vožnjo. V slučaju neugodnega vremena se vrši letalski dan na binško ponedeljek 28. maja z istim sporedom in pod istim pogoj.

Beleznica

KOLENDAR.
Danes: Petek, 4. maja 1928; katoličani: Florijan; pravoslavni: 21. aprila, Cvetko.
Jutri: Sobota, 5. maja 1928; katoličani: Pij V.; pravoslavni: 22. aprila, Desirad.
DANAŠNJE PRIREDITVE.
Drama: Zaprt.
Opera: Lady X.
Kino Matica: Brlog zreha.
Kino Ideal: Kitajska papiga.
DEŽURNE LEKARNE.
Danes: Ramor, Miklošičeva cesta; Trnkočy, Mestni trg.

Prosveta

Operni tenor Ljubša Iličič, bivši popularni član ljublianske opere in operete, zdaj operni tenor v Beogradu, je nedavno gostoval na odru Stanovskega (Narodnega) divadla v Pragi kot Cavaradossi v Puccinijevi »Tosci«. Imel je izreden uspeh. »Narod. Listy«, »Prager Presse« in »Nova Praha« so prinesli Iličičeve slike, vsi kritiki pa so napisali laskave ocene: zlasti hvajilo njegove blesteče višine, impozantni material in uprav razkošno silo njegovega glasu, a tudi izvrstno izgo. Iličič je pel v srbskem jeziku ter ostavil kot dandanes že redek pevec tenor velike zmagovitosti prav posebno ugoden vtisk. Zelo čudno je, da Iličič v Ljubljani že toliko let nismo čuli, dasi deluje v Beogradu in dasi smo morali poslušati že toliko manje zanimivih in sposobnih gostov.

Burka »Pred porok« na Sentiakobskem gledališkem odru. Danes v petek 4. maja ponavlja Sentiakobski gledališki oder sedmič in zadnjič v tej sezoni velezabavno burko »Pred porok«, ki je dosegla pri vseh dosedanjih predstavah tako velik uspeh, da občinstvo ni prišlo iz smeha. Vse predstave so bile popolnoma razprodane. Da ugotovi uprava številnim zahtevam, je stavila to burko še enkrat na repertoar. Posetite predstavo. Vstopnice so v predprodaji v trgovini gosp. Petra Šterka, našl. Miloš Karaničnik na Starem trgu. Občinstvo prosimo, da si kupi vstopnice že v predprodaji.

Opera »Marta« pri izredno nizkih cenah v ljublianski operi. Jutri ob pol. 20. se poje v ljublianski operi melodiozna Flowtova opera »Marta« kot ljudska predstava pri izredno nizkih cenah. Na to predstavo opozarjamo vse ljubitelje krasnih arii in melodij, katerih je to delo polno. Zavedba občina. V glavnih vlogah g. Davidova in Medvedova ter g. Banovec in Betteto. Opero dirigira kapelnik g. Neffat. »Grofica Marica« kot nedeljska popoldanska predstava. V nedeljo popoldne ob 15. se poje v ljublianski operi »Grofica Marica« kot popoldanska ljudska predstava pri znižanih cenah.

Premijera Puccinieve opere »Deklica z zlatega zapada« se vrši v torek, dne 9. t. m.

Pečat sramote XX. stoletja je javna hiša v Rio de Janeiro.
Zato si oglejte takoj
Brlog greha
(Frauenhaus von Rio)
Grozna obrt, ki ubija dušo in telo. — Prostitucija. — Dekleta v rokah trgovcev z belim blagom.
Izvrstni igralci. Izborna godba
— Danes zadnjikrat! —
Mladini promovirano.
Predstave ob: 4., pol 8. in 9.
Tel. 2124 Elitni Kino Matica.

Sport

— Službene objave LHP (iz seje uprav. odbora dne 3. maja). I. SSK Mariboru se potrjuje prejem Din 30 za prijave tekem 18. marca 25. marca in 9. aprila. Z dnem 3. maja poteče tritedenska zabrana igranja I. SSK Mariboru. Čita se za I. SSK Maribor Sonja Pekar s pravom nastopa 11. maja. — Za SK Muro prijavljeni igralci Josefina Kock se določijo pravom nastopa dne 3. maja. — SK Ptuj se potrjuje prejem Din 150 za prodane hazenske znake in Din 21 za savezni davek iz tekme 18. marca. — SK Muri se potrjuje prejem Din 46,50 za savezni davek iz tekme 9. aprila. — Vse odbornike se poziva, da v najkrajšem času oddajo svoje slike v svrhu izstavitve legitimacij. — Novi naslov podsveza se glasi: Rupel Milica, carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, na kar se opozarjajo vsi klubi. — Vsi klubi se ponovno opozarjajo, na sklep JHS-a, glasom katerega je pri vseh tekmah pobirati davek v iznosu Din 0,50 po vstopnici. Ta davek imajo pobirati klubi, v katerih režijski se vrše tekme. Davek je vsakokrat odvesti tekom prihodnjega dne po tekmi uprav. odboru LHP-a. Klube, ki bi tega saveznega sklepa ne izvajali redno in točno, bodo najstrožje kaznovani. — Dalje se opozarjajo vsi klubi, da je prijavitelj podsvezu vsako tekmo, katero odigrajo, ne glede na to ali se vrši ista v njihovi režijski ali ne. Vsaka javna tekma se mora v smislu § 13 obšega pravilnika prijavitelj podsvezu najkasneje 6 dni prej. Prijavi je v vsakem slučaju potrebno prijavljeno Din 10 za prijateljske tekme, Din 20 za mednarodne tekme. Prijave za mednarodne tekme je predati podsvezu osem dni prej. Brez priloženih prijav se v smislu § 15 obšega prav. tekme v nobenem slučaju ne dovolijo. — G. Voglar se ponovno poziva, da brez odloga pošlje podsvezu rešitev v zadevi Cizelj-Cuvaj. — Tajnica.

Jutri velika svečanostna premijera:
monumentalnega vefilma nepisne lepote!
Noč ljubavi
Pravica poročne noči. Jus primae noctis.
V glavnih vlogah prekrasni ljubavni par
Vilma Banky in Ronald Colman
Zahteva po ženi svojega podanika v poročni noči. — Osveta cigana, ki odpelje ženo gospodarja. — Mesto maščevanja. Iskrena ljubezen. — Kazen. — Smrt na grmadi. — Rešitev v zadnjem hipu.
Jutri premijera! Jutri premijera!
Rezevirajte si že danes vstopnice!
ELITNI KINO MATICA

Dnevne vesti.

— General Hadžić odstopi? V skupščinskih krogih se govori, da namerava vojni minister general Hadžić odstopiti, ker je tako utrujen, da mu je potreben daljši odmor. Kot njegova naslednika se omenjata generala Kostić in Josimović.

— Iz prosvetne službe. Upokojeni so: učitelj v Kočevju Ivan Lakner, šolski upravitelj pri Sv. Andražu pri Velenju Armin Brence, šolski upravitelj v Trebnjem Janko Vozel, učiteljica v Mariboru Ljudmila Poljanec, učitelj v Vidmu Ivan Pavlovič in učiteljica v Dobju Ana Bitenc.

— Imenovanja v naši vojski. Kralj je podpisal ukaz, s katerim so imenovani za poveljnika 32. pešpolka Nevenskega polkovnik Josip Pfeifer, za poveljnika 33. pešpolka polkovnik Konstantin Magdič, za pomočnika poveljnika 45. pešpolka podpolkovnik Karel Dolenc, za pomočnika poveljnika 46. pešpolka polkovnik Josip Horvat, za pomočnika komandanta mariborskega vojnega okrga podpolkovnik Nastas Djukič, za poveljnika 1. bataljona 10. pešpolka major Viktor Hengel, za poveljnika 1. bataljona 21. pešpolka Češkoslovskega major Vladimir Bošnjak, za poveljnika 4. bataljona 23. pešpolka major Ivan Božič, za poveljnika 4. bataljona 24. pešpolka major Julij Maras, za poveljnika 4. bataljona 30. pešpolka major Janko Ahačič, za poveljnika 1. bataljona 38. pešpolka major Ivan Šarabek, za poveljnika 2. bataljona 52. pešpolka major Dragotin Maras, za poveljnika 2. bataljona 55. pešpolka major Franjo Lukec, za poveljnika 5. divizionja ostješke artiljerijske brigade podpolkovnik Mihail Lukanc, za namestnika začasnega sodnika moravskega divizijskega vojnega okrga brigadni general Vladimir Skubic, ki bo opravljal to službo poleg svoje redne službe.

— Carinski oddelek na Bledu. Finančni minister je odredil, da se odsvi na Bledu oddelek carinarne na Jesenicah. Ta oddelek bo posloval od 15. maja do 15. oktobra.

— Še enkrat orožniški kronski vpokojenci. Slišali smo, da je društvo orož. vpokojencev za Slovenijo v Ljubljani meseca marca t. l. odposlalo deputacijo v Beograd, pred vsem v glavni kontroli, da izve vzroke, zakaj naši pokojniški dekreti leže tam že nad leto dni ozir. se pošiljajo sem in tja, ne da bi jih bila glavna kontrola podpisala. Vsak je zainteresiran, kje tiči ta vzrok in pa kakšen je ta vzrok, v čem obstaja. Dekreti so tako popolni, da jih ne more noben urad ovreči. Tem potom prosimo predsedstvo društva, da nam potom časopisja pojasni, kaj je opravila deputacija v Beogradu, kakšne vzroke je izvedela, da se teh dekretov ne more podpisati. — Orožniški vpokojenci.

— Vsem obrtnikom, ki se udeležijo dne 5. in 6. t. m. proslave 20-letnice Saveza hrvatskih obrtnikov v Zagrebu sporoča Zveza obrtnih združenj v Ljubljani, da odpotujemo v Zagreb korporativno v soboto, dne 5. t. m. z osebnim vlakom ob 12.15 popoldne. Zbirališče na glavnem kolodvoru. Oni pa, ki bi odpotovali v Zagreb šele v nedeljo zjutraj, naj se udeležijo slavnostnega zborovanja, ki se bo vršilo v nedeljo, 6. t. m. ob pol 12. popoldne v dvorani »Kolar, Trg Kralja Aleksandra. Kdor se namerava udeležiti skupnega obeda, ki bo ob 2. uri popoldne v prostorih »Gradskega podrumca, naj se do sobote zvečer prijavi Savezu hrvatskih obrtnikov v Zagrebu, Jelacicev trg 1, III. nadstropje. Kosilo stane za osebo 60 Din.

— Mednarodna federacija učiteljskih organizacij. Eksekutivni odbor mednarodne federacije učiteljskih organizacij je izvolil na kongresu v Berlinu za svojega člana podpredsednika našega učiteljskega združenja Tihomirja Kostića.

— Naši kemiki v Belgiji in Holandski. Naši kemiki organizirajo veliko ekskurzijo v Belgijo in Holandsko.

— Novi brezjavni in telefonski kabli. Jutri se bo vršila v poštenu ministruv licačija za dobavo novih brezjavnih in telefonskih kablov. Kable položijo na progah Beograd - Niš, Beograd - Ruma - Slavonški Brod - Zagreb - Sevnica - Maribor (za Dunaj) in Beograd - Ruma - Novi Sad - Subotica (za Budimpešto). S pomočjo teh kablov se bo lahko vršilo v raznih smereh istočasno med Beogradom in Nišem okrog 100, med Beogradom in Rumo 158, med Rumo, Zagrebom in Mariborom 55, med Rumo, Novim Sadom in Subotico nad 80 telefonskih pogovorov.

— Srbska pravoslavna cerkev za žrtve potresa v Bolgariji. Včeraj dopoldne je odpotoval v Sofijo in Plovdiv misli škof Dositelj, ki sta ga delegirala patrijarh Dimitrije in srbska pravoslavna cerkev, da odnese denarno podporo žrtvam potresne katastrofe v Bolgariji.

— Naši montanisti proti prenešanju montanističnega oddelka v Sarajevo. Akademski klub montanistov v Ljubljani najočelneje protestira proti nameri izvestnih krogov v Sarajevo, da se montanistični oddelki ljubljanske tehnike prenesti iz Ljubljane v Sarajevo. Ne oziirajo se na delstvo, da Ljubljana kot večji industrijski centrom nujno potrebuje že obstoječi rudarski oddelek, in ne oziirajo se niti na številne druge važne faktorje, ki jasno govorijo proti prenešanju istega oddelka v Sarajevo, očitno nastopamo proti tej nameri, ki bi težko zadela mnoge, zotovo vse služatelje montanistike. Mnogim bi bil nadaljni studij sploh onemogočen radi neurejenih stanovanjskih in drugih življenjskih vprašanj, ki so v Ljubljani dosti uspešno in srečno rešena; večina pa bi bila prisiljena zaostati v rednem studiju za par semestrov. Nadejamo se, da bodo merodajni krogi pri reševanju tega važnega vprašanja vpoštevali navedene razloge, ki so velikega pomena za nadaljno existenco naš služateljev montanističnega oddelka ljubljanske tehnike.

— Nov avstrijski poslanik v Beogradu. Za novega avstrijskega poslanika v Beogradu je imenovan doseđani generalni konzul v Trstu g. Loennief.

— Izpremembe v prometnem ministruv. Direktor zagrebške direktije Trebinjac je vpkojen. Na njegovo mesto je imenovan načelnik strojnega oddelka generalne direktije železnic Zavadijev. Načelnik splošnega oddelka v prometnem ministruvu Čupić je imenovan za pomočnika direktorja generalne direktije državnih železnic. Na njegovo mesto je imenovan načelnik strojnega oddelka generalne direktije železnic Zavadijev. Načelnik splošnega oddelka v prometnem ministruvu Čupić je imenovan za pomočnika direktorja generalne direktije državnih železnic. Na njegovo mesto je imenovan načelnik splošnega oddelka Gajić.

— Stalna avtomobilska zveza Celovec - Ljubljana. Iz Celovca poročajo, da se pogaja podjetje avtomobilske proge Celovec-Zelazna Kaplja - Vrba z velikim župantvom v Ljubljani v svrhu vzpostavitve dnevne avtomobilske zveze med Ljubljano in Celovcem. Ta zveza je zamišljena tako, da bi en teden podaljšali avtobusi, ki vozijo na progi Celovec - Zelazna Kaplja, vožnjo do Jezerskega, do kamor istočasno vozijo ljubljanski avtobusi. Naslednji teden bi pa podaljšali ljubljanski avtobusi vožnjo preko Jezerskega do Zelazne Kaplje, kjer bi imeli potniki zvezo z Zelazno Kapljo.

— Književne novosti. Cavalieri: Komentar zakonu o oblasnoj i sreskoj samoupravni. Pod zgorajšnjim naslovom je izšla knjiga, ki jo je napisal predsednik upravnega sodišča v Zagrebu. Knjiga na 275 straneh natančno obravnava oblasni in sreski zakon o samoupravah od 26. aprila 1922. Izdajatelj komentira vsak člen zakona pregledno in ker ima tudi navodila in obrazce za provedbo oblasnih in sreskih volitev, poleg tega pa tudi vse naredbe, ki so izšle pozneje, tvori celoto in je vsem, ki imajo opravila s samoupravnimi oblasni, potrebna. Knjiga stane v platno vezana Din 135.— in se naroča neposredno pri avtorju Zagreb, Markov trg št. 6. Na književnem trgu stane knjiga Din 160.—

— Redni občni zbor konierejskega društva za ljubljansko oblast se vrši dne 23. maja t. l. ob 11. uri dopolne v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani, na Turjaškem trgu.

— Smrtna kosa. Danes je preminula v Ljubljani posestnica ga. Apolonija Škrjanc, roj. Supančič. Pokojna je bila v mestu splošno znana in priljubljena kot vzorna žena in skrbna mati. Pogreb bo v nedeljo ob pol 4. popoldne iz Bohoričeve ulice št. 25. Blag ji spomin! Teško prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— Vreme. Danes ob 2.12 je bila polna luna in kakor vse kaže, se bo vreme zboljšalo. Včeraj je v Ljubljani z malimi presledki ves dan lilo. Po nebu so se podili črni oblaki in gmelje je tako, kakor sredi poletja. Deževalo je včeraj tudi v Mariboru, Zagrebu in Beogradu. Oblačno je bilo v Sarajevu in Skoplju, v Splitu in Dubrovniku so imeli pa lepo vreme. Najvišjo temperaturo so imeli včeraj v Sarajevu in Sider 23 stopinj. V Skoplju je bilo 22, v Dubrovniku 20, v Mariboru, Zagrebu in Beogradu 19, v Ljubljani in Splitu 18 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 758, temperatura je znašala 10 stopinj. Tudi v drugih krajih je zjutraj precej hladno.

— Ni več bolečin po jedi. Samo oni, ki so že občutili velike bolečine in muke slabe prebave, naduho in slabo počutenje po jedi, lahko presodijo veliko olajšavo, ki jo nudi prašek »Magnac«. Prašek deluje hitro in sigurno, po nekaj minutah preneha vsaka bol. Prašek »Magnac« je najboljšje sredstvo, ki ga morete vzeti pri slabi prebavi, ker nevtralizira kislino, ustavlja vrenje hrane in snovanje plinov, tako da more želodec pravilno delovati brez zapreke. Kupite že danes v najbližji lekarni omot praška »Magnac« in ko čutite bolečine po jedi, ga vzemite malo žlico v pol čaši vode in skoro boste pozabili, da ste kdaj trpeli zaradi slabe prebave. Prašek »Magnac« pripravljajo zdravniki in se uporablja v bolnicah. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. 1 omot s točnim navodilom 4 Din. Po pošti pa se naroča nanaslov: Laboratorij Alga, Sušak. Za dva omota priložite pismu 10 Din v znak.

— Gasilno društvo v Škofljici priredi v nedeljo 6. maja veliko veselico v vseh prostorih Jamnik, Lanižče, na kateri se bodo postreglo s pristnimi riževimi in mesnimi klobasami. K obilni udeležbi vabi 375-n Odbor.

Iz Ljubljane

—lj Rimski zid popravljajo na Mirju, dasi se podira neprestano in povzroča vedno nove stroške. Ako je res, da je mesta občina po neki pogodbi s križevniškimi redom zavezana, taka brezkončna popravljavanja izvrševati, bi pač kazalo pogodbo zrušiti. Naš rimski zid ni prav nič lep, a kot zanimivost je prizdjav — pia fraus. Zid namreč ni resnično več rimski, nego je umetno sestavljen iz kamena, ki ga dovajajo od drugod. Pristni rimski zid je le še jedru tega zidu, večji del pa je v tleh ter se torej sploh ne vidi. Iz neštevilnih poprav je nastal nov zid, ki je torej historična laž. Zid dela le napotje. Na njegovem prosoru bi se lahko zgradila ob lepši cesti vrsta hiš ali vil, ki bi ležale južno in jako ugodno. Cesta Rimske legije in Murnikova ulica se bosta morali podaljšati skozi sedanjí Rimski zid. Cemu torej vzdrževati nekaj, kar mora pasti?

—lj Padec trbloga kostanja v Zvezdi. V Zvezdi je danes ponoči padel velik trbel kostanj. Drevo, ki je bilo trblo in že nagnilo, je padlo v ograjeni vrt in podrlje več metrov ograje, poškodovanih pa je bilo tudi več palm. Res sreča je bila, da v usod-

nem trenutku ni bilo nikogar blizu. Kostanj je padel kar na lepe, kajti ponoči ni bilo nobenega viharja. Mestni delavci so danes drevo že našagali in odstranili, obenem so pa posekali na drugih kostanjih posušene, nagnite in trhle veje, kar je bilo že nujno potrebno.

—lj Trpinčenje živali. Pišejo nam: V sredo ob 18. sta pridrvela od gostine Figovec po Dalmatinovi ulici z zapravljivčkom dva konja. Voznik je iz Podpeči. K vozu je bil privezan tretji konj, ki ga je voz neusmiljeno vlekel za seboj. Konj je padel in voz ga je vlekel še 4 do 5 metrov za seboj. V divjem diru je padel tudi vpreženi konj. Voznik je skočil z voza, prijel konja za glavo in ga spravil na noge. V tem je prišel mimo neki gospod, ki je poklical stražnika. Voznik je pa stopil proti piscu teh vršic in ga hotel udariti z bičem. Oba voznika sta bila močno vinjena. Stražnik si je zabeležil njuna imena. V tem je pristopil neki tretji gospod, ki je pripomnil, da voznika nista ničesar zakrivila, dasi ni videl, kako je vinjeni voznik trpinčil ubogeza konja.

— Dobrodelni koncert na korist žrtv potresa na Bolzarakem se vrši v sredo, dne 9. t. m. v Unionski dvorani. Pri koncertu sodelujejo operni orkester, nekateri operni solisti ter s šestimi zbori pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske. Podrobnosti še objavimo.

—lj Vabilo na občni zbor. Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj vabi svoje članstvo na redni letni občni zbor, ki se vrši v torek ob 8 uri zvečer, dne 15. maja t. l. v Kazini, II. nadstropje (ZKD) s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo odsekov. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo pregled računov in knjig. 6. Spremembe pravil. 7. Volitev odbora. 8. Slučajnosti.

—lj Sokolsko društvo štepanja vas opozarja članstvo na nedeljski izlet na Krim. Zbirališče ob 5.20 na Poljanskem mostu odnosno ob 6. uri na glavnem kolodvoru. Odhod ob 6.15 do Preserja. Povratek ob 20.20 iz Škofljice. Ako bi v soboto ali nedeljo deževalo, se izlet ne vrši. Prijatelji Sokola in narave dobrodošli. Zdravo! — Odbor.

—lj Naznanilo. Okrožni agrarni urad v Ljubljani se je preselil iz svojih dosedanjih prostorov v Gosposki ulici št. 15 v palačo velikega župana na Bleiweisovi cesti, II. nadstropje. Vhod iz Erjavčeve ceste. 376-n

—lj Oblastna streljaška družina v Ljubljani sporoča, da se za dne 6. maja t. l. določeni izlet vsled tehničnih zaprek in radi slabega vremena ne vrši. Obenem se poziva članstvo, da se v nedeljo v čimvečjem številu udeleži Gjurgjeve proslave na vojaškem vežbališču. — Odbor.

—lj Mladinska akademija društva »Skrb za mladino« se bo vršila v nedeljo 6. t. m. ob 3. uri popoldne v dramskem gledališču. Cene znižane. Predprodaja vstopnic v trgovini g. Turka, Prešernova ulica 48 in pri operni blagajni. Društvo si je poleg vzgojnega in humanitarnega dela stavilo za cilj, da zgradi slov. deci na morju dostojen dom. V ta namen se z vsemi silami trudi, da čimprej zbere potrebna sredstva. V letošnjih počitnicah bo društvo vzdrževalo v Aleksandrovem na otoku Krku prvo svojo dečjo kolonijo. Da se more te kolonije udeležiti čim več otrok, v to nal prispeva tudi nedeljska akcija. Pohvalno moramo še ugotoviti, da se je c. občinstvo dosedaj vedno odzvalo našemu vabilu, zato upamo, da bo tudi sedaj napolnilo gledališko dvorano. 373-n

—lj Pevski zbor »Glasbene Matice« vabi vse udeležence turneje na zaključni prijeteljski družabni večer v soboto, dne 5. maja ob 20. v pevsko dvorano v Vegovi ulici.

—lj Gosdovski rod v Ljubljani sprejema nove člane, ki se nameravajo udeležiti letošnjega taborenja, samo še do 15. maja. Letošnji tabor gosdovnikov bo v območju Kamniških planin. Prijave sprejema vodstvo rodu vsak ponedeljek ob 17. ure dalje v Akademskem kolegiju ali pa Vladimir Kravos, strokovni tajnik, Selenburgova ulica št. 7-II.

—lj Sprememba posesti. Gospa Josipina Christof v Ljubljani je kupila hišo vpokojenega inspektorja v finančnem ministruvu, g. Živkota D. Lukiča na Vodnikovih cesti št. 12.

—lj Jurjevanje na ljubljanskem gradu v korist družbe sv. Cirila in Metoda bo v nedeljo, dne 6. maja. Ako bo vreme ugodno, dobi naša šolska družba zopet nekaj tisočakov. 372-n

Prispevajte v Fond Akademije znanosti in Narodne galerije!

—lj Življenje v pragodvih Amerike. Opozarjamo cenjeno občinstvo, zlasti pa šolsko mladino in dijaštvo na izredno lep in poučen program ZKD v prostorih kina Matice. Predvajal se bo veliki kulturni film slovitve tvornice Ufa v Berlinu, ki prikazuje v izredno krasnih slikah tajnosti obširnih pragodov Amerike, njih živalstvo in bujno rastlinstvo. Nepopolno lepe so scene in brez dvoma bodo izvalje občudovanje vsega občinstva. Ker je film na programu le dva dni t. j. v soboto ob 14.30 in v nedeljo ob 11. uri dopolne, naj si vsakdo pravčasno preskrbi vstopnice. Cene najnižje. od 2 do 8 Din za sedež.

—lj Ljubljancani! Naj nocoj nihče ne ostane doma! Vsak naj prihiti v »Unions«, kjer se bo uveril o navdušenem in požrtvovalnem delovanju mladih junakov, neustrašnih borcev - abetinov, ki najdejo zabavo tudi pri žaši - studenčnice, ne pa pri »frakljuc ali pri »čičanuc«.

—lj Iz mestnega središča TM. Jutri 5. t. m. se bo vršil redni kurs iz alkoholnega vprašanja ob 17.30 v Akad. kolegiju pod vodstvom br. Cerkvenika. Po kursu seja širšega odbora. Prosim točnosti. — Tajnik. Špeciálna trgovina dunajskih bluz, krasne kasha obete. Kristof-Bauer. 46-T

Plavolaske in črnolaske so istega mnenja, ker

ELIDA SHAMPOO

deluje čudodelno. — Svilenkasti lasje!

Radij mori

Amerika je vedno polna raznih kriminalnih senzacij, afer in razprav. Te dni govori ves Newyork in vsa Amerika o senzacionalnem procesu, ki se vrši pred enim newyorskimi sodišči. Gre za tožbo petorice žensk proti ugledni newyorskí tvrdki Radium Company. Te ženske so namreč doslovno obsojene na smrt in zahtevajo od družbe veliko odškodnino v znesku 1.250.000 dolarjev, torej vsaka en četrt milijona dolarjev.

Vse prizadete ženske so bile zaposlene kot priproste delavke v tovarni in tam so si nakopale neozdravljivo bolezen — zastrupljenje z radijem. Zastrupljenje je v takem stadiju, da je vsaka zdravniška pomoč brezuspešna. Priznani zdravniki in avtoritete na polju medicine so izjavili, da so se ženske zastrupile z radijem in da je zdravljenje nemogoče. Kot rečeno so vse žrtve radija vložile proti družbi tožbo in priložile röntgenove slike. Röntgenov pregled nudi strahotno sliko. Radij je ženske telesno popolnoma upropastil, uničil vse živčevje in se zajedel v kosti. Zdravniški izkaz navaja, da so vse ženske obsojene na neizogibno smrt. Počasi bodo hirale in umrle v strahovitih mukah.

Nesrečne ženske so bile zaposlene kot priproste delavke v tovarni. Tovarna izdeluje v glavnem ure, opremljene s kazalom in kazalci, ki se ponoči svetijo. Delavke so to radioaktivno substanco, ki povzroča svetlobo, lepile in barvale na kazalce in kazalo. To delo se opravlja z navadnim čopičem. nesrečne žrtve pa so imele večkrat navado, da so čopič pomočile v usta. Vodja oddelka je bil baje tako brezvesten, da je delavkam zatrjeval, da je material neškodljiv. Tako vsaj zatrjujejo ženske. In sedaj zahtevajo nesrečnice, ki

bodo živeli po mnenju zdravnikov največ štiri ali pet let, vsaka en četrt milijona dolarjev odškodnine.

Družba se seveda upira visoki odškodnini, češ, da je cela stvar zastarala. Ameriški zakon namreč določa, da je treba vsako tožbo za odškodnino vložiti najkasneje dve leti po nesreči ali poškodbí. Delavke so pa tožbo vložile šele po petih letih. Nasprotno pa navajajo tožiteljice, da se opazi uničujoči vpliv radija šele po letih in da zastrupljenja po dveh letih pač ni mogoče ugotoviti.

V ameriški in angleški javnosti z velikim zanimanjem čakajo na izid razsodbe.

Iz Celje

—c Ljudsko vseučilišče. Zadnje predavanje je oskrbel odv. kand. g. Ivo Štempihar. Govoril je o temi »Večna ženskoost in sodobna žena«. Predavanje je bilo zelo zanimivo. Tudi poslušalcev in poslušalk je bilo mnogo. Navzoči so pozorno sledili izvajanjem govornika, ki so bila globoko zamišljena in sad lastnih opazovanj. Zelo je, da bi predavatelj govoril še večkrat.

—c Podružnica Rdečega križa v Celju bo te dni pobirala po mestu z nabiralnimi polami za potresu težko oškodovan bolgarski narod. Vsak naj daruje po svojih močeh.

—c Za komandanta 39. pp. v Celje pride polkovnik g. Voj. D. Kostić iz Skoplja. Gospod polkovnik Kostić je že pred leti služboval v Celju in je v našem mestu zelo priljubljen.

—c Sadjarski dan se vrši v nedeljo v Celju. Udeležili se ga bodo sadjarji iz cele Slovenije in obeta biti udeležba velika. V počast posestnikom dneva bo privedla železničarska godba dopolne koncert pred Narodnim domom.

—c Celjska mestna knjižnica je razposodila meseca aprila 1460 knjig.

G. W. Appleton.

Skrivnost stare vojvodinje

Roman.

Točno ob štirih sem bil pri vojvodinji. Sprejela me je tako pristržno, da sem bil prijeto iznenaden. Prihitela mi je naproti in mi podala obe roki.

— Zelo sem vam hvaležna, da ste me takoj obvestili. — je dejala. Saj veste, da smo ženske radovedne. Sedite in pripovedujte!

In ko sem sedel, je nadaljevala: — Vojvoda je torej lagal! A jaz sem mu verjela. Ne morete si misliti, kako mi je to neprijetno. Ves Boston se mi bo smejal. In ta dobra, preganjana in obžalovanja vredna vojvodinja se mi v dno duše smili. Morava jo osvoboditi iz krepčev tega groznega moža.

— Da, prav pravite, napeti morava vse sile, da jo čim prej rešiva. Pripravljen sem iskati jo, če treba, bos.

— Tako velike žrtve ne bo treba, je dejala smeje. Sicer pa, pustiva zaenkrat vojvodinjo in vrniva se k vaši pustolovščini. Povejte mi hitro, kaj ste snoči doživeli.

Povedal sem ji vse, kar se je zgodilo od najinega zadnjega sestanka. Začel sem s posestom v Bathamu v spremstvu prijatelja Dicka in pomudil sem se malo pri njegovih plemenitih lastnostih.

— Zelo rada bi se seznanila z vašim prijateljem je dejala in me prijazno pogledala češ oprostite da vas motim. Odgovoril sem ji s smeljšim in prijeto kramljanjem se je nadaljevalo, dokler nisem omenil nagrade, ki sem jo obljubil Simpkinsu. Pri teh besedah me je vojvodinja prekinila, rekoch:

— Ta denar vam seveda — Takoj sem jo s kretinjo opozoril, naj močji in nadaljeval sem svoje pripovedovanje. Pustolovščino v Putneyu sem opisal do najmanjših podrobnosti. Smejala se je od srca, ko sem ji pripovedoval, kako sva s prijateljem v Holly Tree Lane telovadila in kako je splezal Dick na moje rame, da je pogledal čez zid na vrt. Z največjim zanimanjem je poslušala moje pripovedovanje, nanašajoče se na ubogo staro vojvodinjo. Ko sem ji pa povedal, kako sva se z Dickom skrila za omaro in čepela tam, dokler ni policija odšla, se je znova od srca zasmejala.

— Draga vojvodinja, sem dejal, nikar ne mislite, da sva z Dickom strahopetna. Policije se nisva bala. Lahko bi bila vrgla redarje po stopnicah, saj sva oba močna. Ne smejte se! Sicer pa — ne, prosim, zasmejte se še enkrat. Te besede so mi ušle proti volji. Vojvodinja je imeh tako divne zobe, da bi jih bil najraje ves čas gledal.

Neka časa mi je gledala naravnost v oči. Nabo mi je položila roko na ramo, rekoch:

— Nadaljujte, prosim. Zopet se je zasmejala in pokazala svoje divne zobe.

Ne bom opisoval občutkov, ki sem jih imel med pogovorom z vojvodinjo. Bil je to eden onih trenutkov v življenju, ki spravijo človeka iz ravnostnega in mu ustanejo neizbrisno v spominu. V takih trenutkih pritisne človek na svoje srce srečo ali se pa nesmrtno blamira in kliče na pomoč vse sile, da zakrijejo njegovo blamažo.

Čutil sem, da mi gre kri v glavo. Vojvodinja je to opazila, kajti videl sem, da tudi ona globoko diha. Priložnost je bila dana, toda napel sem vse sile, da sem se v zadnjem hipu premagal. Da si pomagam iz zadrege, sem pogledal na turo.

— Zopet se je zasmejala in pokazala svoje divne zobe.

Ne bom opisoval občutkov, ki sem jih imel med pogovorom z vojvodinjo. Bil je to eden onih trenutkov v življenju, ki spravijo človeka iz ravnostnega in mu ustanejo neizbrisno v spominu. V takih trenutkih pritisne človek na svoje srce srečo ali se pa nesmrtno blamira in kliče na pomoč vse sile, da zakrijejo njegovo blamažo.

Čutil sem, da mi gre kri v glavo. Vojvodinja je to opazila, kajti videl sem, da tudi ona globoko diha. Priložnost je bila dana, toda napel sem vse sile, da sem se v zadnjem hipu premagal. Da si pomagam iz zadrege, sem pogledal na turo.

— Nadaljujte, prosim. Zopet se je zasmejala in pokazala svoje divne zobe.

— Kaj! Ze tako pozno! sem vzkliknil. Takoj moram oditi. Dobro, strinjam se z vami, da morava staro vojvodinjo čim prej iztrgati iz krepčev vašega čestitljivega svaka. To je res lep vojvoda!

— Ne govorite mi več o vojvodah in vojvodinjah! Do grla sem sita teh plemiških izmečkov. Moje dekliško ime je bilo May Robertsova. Rada bi, da bi me kdo še zdaj tako nazival.

Za hip sem okleval, potem sem ji pa pogledal v oči. In to, kar sem videl v njenih očeh, je bilo dovolj, da sem ji podal obe roki.

— Lahko noč, May Robertsova, sem dejal ves srečen.

Zasmejala se je in mi podala svojo nežno ročico.

Lahko noč, doktor! Zdaj mi je, kakor da vdihavam zopet čist zrak nove Anglije. Lepo je imeti prijatelja, na katerega se človek lahko zanesa.

— In tak prijatelj naj bi bil jaz? — sem vprašal in zardele!

— Seveda! Še enkrat lahko noč!

Ko sem se vrnil domov, nisem mogel trezno premisliti in presoditi svojega novega položaja. Polagoma mi je postal jasen pomen besed, napisanih na listku, ki sem ga našel v nahrbtniku. Na listku ni bilo niti naslova, niti podpisa. Napisano je bilo v italijanščini samo kratko obvestilo:

— Stara dama bo odpeljana v Rim. Palazzo Frangipani.

XXV. Zdaj se je odpiralo pred menoj široko polje intenzivnega dela. Iz Lambetha do Rima je bila dolga pot. Toda že več let me je vlekelo v Rim, kjer sem preživel svojo mladost. Po zadnjih dogodkih sem še bolj zahrepen po rojstnem mestu. In zdaj ni bilo nobene ovire za potovanje v Rim. Vlekelo me je tem bolj, ker bi lahko združil koristno s prijateljstvom.

Drugo vprašanje je bilo seveda. Če sem mogel verjeti obvestilu brez podpisa. Morda je vrgla listek z anonimnim obvestilom v moj nabiralnik žena, ki sem ji dal 10 šterlingov, ali pa je napravil šahovsko potezo moj sovražnik, da bi preprečil moje nakane. Ali je bil vojvoda res tako predrzen, da me je hotel spraviti na dolgo potovanje, proti kateremu bi stara vojvodinja nedvomno energično protestirala? Ta misel se mi je zdel neverjetna. Vedel sem tudi, da vojvodinja nima primerne obleke za tako dolgo potovanje. Kljub temu je bila pa možnost osvoboditi jo iz palače, v kateri je nekoč živela, zelo zapeljiva. Zato sem sklenil odpotovati čim prej v Rim.

Sele, ko je bil storien ta sklep, sem začel razmišljati o dogodkih zadnjih dveh dni. Ali sem bil res predrzen, ali pa mi je prišla mlada vojvodinja sama tako prijazno nasproti? — sem razmišljal. Dovolila mi je in celo sama me je vzpodbujala, naj jo nazivam z njenim dekliškim imenom. Jasno je bilo, da se je razvijalo med nama čustvo, ki je daleč presega običajno prijateljstvo. Dobro sem se tudi zavedal, da me je prešinila strast do te ženske. Toda na drugi strani sem se zavedal, da skromen predmetni zdravnik ne more in ne sme zidati gradov v oblakih.

Poleg tega mi je bila že od nekdaj zoperna misel, da se možki poročijo z ženskami samo zaradi denarja. Če bi stopil pred vojvodinjo in jo zasnubil, bi po pravici ves svet mislil, da sem se

polakomnil njenege denaria. Tako sem prišel do sebičnega zaključka, da bi bilo najbolje, če bi vojvodinja vložila ves svoj kapital v kako špekulacijo ali podjetje in ga izgubila. To bi izravnalo najino razmerje, vse drugo bi pa uredil čas.

Končno sem preginal iz glave te drzne misli. Čemu bi letal tako visoko?, sem pomislil. Vem samo, da to žensko strastno ljubim in da me tudi ona rada vidi. Zadeva se mora razvijati sama, jaz se pa moram zanesti na svojo srečo. Zaenkrat je vse v rokah usode. Če mi je usoda naklonjena, bo vse dobro. Zdaj pa moram poslati Simpkinsu obljubljeno nagrado.

Izpolnil sem pošto položnico in odnesel denar na pošto. Večeral sem doma in preživel večer v družbi svojega naslednika dr. Perkinsa.

najboljše, najtrajnejše, zato naicenejše!

Cesar Franc Jožef - alkimist

Predzadnji avstrijski cesar se je pečal z umetnim pridobivanjem zlata. — Kako je italijanski pater potegnil za nos cesarja in vseučiliškega profesorja.

V dunajskem dvornem arhivu so našli dokument, ki so ga skrili pred 60 leti finančni uradniki avstrijskega dvora in ki ga je zdaj našel neki arhivar. Iz tega dokumenta je razvidno, da se je pečal tudi cesar Franc Jožef z alkimijo in da je hotel izdelovati zlato iz svinca odnosno iz srebra. Predzadnji avstrijski cesar ni v tem pogledu prav nič zaostajal za svojim popularnim prednikom Rudolfom II. Dokument se čita kakor bajka, ker nudi zelo zanimivo sliko treh alkimističnih pustolovcev, od katerih je bil eden celo duhovnik. Cesar Franc Jožef je bil vsaj na jeziku zelo pobožen in zato ni čuda, da je veroval v alkimijo, za katero ga je zainteresiral predstavniki katoliške cerkve.

V dvornem arhivu so našli fascikle računov in s tremi lastnoročnimi podpisi potrjeno sliko treh mednarodnih pustolovcev in sleparjev. Na sliki se vidi obrat obraz duhovnika Roccatanija, ki sedi za mizico med svojima pajdašema. Njegova tovariša sta prava tipa mednarodnih pustolovcev onih časov. Oba nosita elegantne frake in kozje bradice kot znak čarovnikov. To sta polkovnik don Antonio Jimenez de la Rosa in Conde de Fresno. Sam bog ve, kako je cesar Franc Jožef zvedel začetkom l. 1867, za umetnost italijanskega patra in njegovih pajdašev. Nekega dne se je pojavila triperesna detelja na avstrijskem dvoru, kjer je kmalu imela neomejeno moč. Zgovorni pater Roccatani je vedel mnogo povedati o presenetljivih uspehih, ki jih je dosegel na drugih evropskih dvorih, kjer se mu je posrečilo izpremeniti srebro in živo srebro v zlato. Cesar je odredil, naj dajo alkimistom na razpolago denar in srebro, da ga izpremeni v zlato. Cesar je komaj čakal, da mu pustolovci napolnijo blagajne z zlatom.

Priprave so se vršile v največji naglici in cesar je sam nadziral laboratorij. Toda z alkimijo ni mel sreče. V dokumentu so zabeleženi razni računi iz poizkusi, ki so se po vrsti izjalovili. Cesar je bil kljub svoji lahkovernosti tako previden, da je poklical na dvor takratnega profesorja kemije na dunajski univerzi dr. Schrötterja, ki je alkimiste nadzoroval. In celo ta učnjak se je dal tako daleč preslepiti, da je cesarju zatrjeval, da pridobivanje zlata umetnim putem ni izključeno. Nekeč so kuhali v lončeni posodi 200 gramov amalgama 5 mesecev in 7 dni. Ko so ga skuhali, je našel dr. Schrötter v

njem baje 0,27 odstotka čistega zlata. Cesar je triumfal in odredil, da so napravili ta poizkus v večjem obsegu. Dunajska kovnica je morala dati na razpolago vse, kar je mednarodni pustolovci zahtevali. In tako se je kuhalo v močnih steklenih retortah in veliki lončeni posodi od 30. oktobra 1867 do 9. marca 1868. Ko so pa peč razdrli, so retorte počile in tako so morali znova začeti. Prof. Schrötter je dajal sicer o poizkusu zelo oprezne izjave, vendar pa ni tajil, da se utegne posrečiti. Profesor je užival pri cesarju neomejeno zapužanje. Za alkimijo se je vedno bolj navduševal, ker je upal, da postane ravnatelj državne kovnice.

Toda retorte so pokale, poizkusi so se nadaljevali in končno je moral nastopiti sam ravnatelj državne kovnice. Cesar je odredil, naj dajo pustolovcem na razpolago nov material, toda mož se je začel zanimati za laboratorij prebrisanih pustolovcev in je ugotovil, da so pomešali med srebro nekaj zlata, da bi se kemično pojavilo in da bi cesar verjel, da se je podjetnemu patru posrečilo umetno pridobiti zlato.

Sleparija je prišla na dan, ko je pater Roccatani zahteval, naj mu izplačajo iz državne blagajni 5 milijonov cekinov, češ, da jih vrne, čim se poizkus posreči. Cesar je bil pripravljen odrediti izplačilo ogromnega zneska, toda ravnatelj dvorne pisarne, državni svetnik Braun, ki je bil opozorjen na sleparje, je cesarja opozoril, da hočejo z denarijem pobegniti. Cesar je besnel in ni hotel verjeti, da so ga tako nesramno varali. Morali so mu dokazati, da ima res opraviti z mednarodnimi pustolovci. Prof. Schrötter je doživel veliko blamažo, ki jo je seveda zelo nerad priznal. Toda pustolovci se niso dali ugnati. Zagrozili so cesarju s škandalom, češ, da opozore ves svet, kako so jih spodili z avstrijskega dvora in hipu, ko bi se moral poizkus posrečiti. Cesar je moral skleniti kompromis. Podjetnemu patru in njegovima pajdašema je zavezal jezike s tem, da jim je dal 30 tisoč cekinov. In dokumenti o izjalovljenem poizkusu pridobivanja zlata iz srebra in svinca so romali v dvorni arhiv, kjer so počivali, dokler jih ni našel arhivar, kateremu se ni treba bati železne pesti dunajske dvorne kamarile.

Zopet političen umor na Bolgarskem

Praški listi poročajo iz Sofije o novem političnem umoru, ki je bil te dni izvršen na Bolgarskem. Po dosedaj še nepotrjenih vesteh je bil izvršen atentat na macedonskega vojdo Mihajlova, moža Mencija Carnicija, ki je, kakor znano, na Dunaju ustrelila Todorja Panico.

Mencija Carnicija je bila pred dunajsko poroto oproščena in se je kmalu vrnila v domovino. Toda njeni nasprotniki niso mirovali in zagrozili so ji s krvavo osvetlo. Svoji pokojnega Panice so dolžili umora Mihajlova in po neki verziji so ga sami spravili s sveta. Na drugi strani se pa zatrjuje, da je postal Mihajlov žrtev samega Protogerova, vodje makedonskega pokreta. Baje je prišlo v zadnjem času med Protogerovom in Mihajlovom, ki sta si bila dosedaj prijatelja, do nesporazuma. Mihajlov je prestopil v nasprotni tabor in ker je bil Protogerovu napoti, ga je dal umoriti. Zanimivo je, da so bolgarski listi ta atentat zamožčali.

Krvava rodbinska tragedija

Iz Kromeriza na Moravskem poročajo o krvavi rodbinski tragediji, ki je zahtevala dve človeški žrtvi. 31-letna žena tipografa Vahtara Štefanija se je seznanila s sinom trgovca Janša, s katerim je imela ljubavno razmerje. S svojim možem že delj časa ni živela in ker ni bilo upanja, da bi se neznozne razmere v zakonskem življenju zboljšale, se je dala te dni sodno ločiti. V torek se je odpeljala s svojim ljubčkom v Holešov. Na cesti ju je čakal bivši mož, ki je skočil pred voz in začel streljati. Jaska je zadel v trebuh, v prsa, roko in v nogo. Nezvesta žena je ostala k sreči nepoškodovana. Na nepojasnjen način je padel tudi ljubosumni mož, ki ga je krogla zadela naravnost v srce.

Policijski stražnik je odpeljal težko ranjenega Jaska z avtomobilom k zdravniku v Holešov, kjer je mladenič kmalu po operaciji umrl. Imel je na več krajih prestreljena čreva in med vožnjo je izgubil mnogo krvi. Ljubica ga je spremljala in ostala pri njem do smrti. Smrt ljubosumnega moža se ni pojasnjena, ker oblasti niso mogle ugotoviti, kdo ga je ustrelil. Orožniki so ugotovili, da je imela žena v kritičnem trenutku v roki revolver, s katerim je streljala in ga potem izročila neki drugi ženski. Mož je baje pred smrtjo vzkliknil: Stefi, ti si mogla to storiti? Iz tega se da sklepati, da je žena iztrgala možu revolver in ga ustrelila. Ni pa tudi izključeno, da se je mož po napadu na zapeljivca sam ustrelil. Žena je v bolnici izpovedala, da jo je skušal ljubček skriti s svojim telesom in zato je bil zadet samo on.

V KINO IDEAL PRIDE JU TRI VELIKI PAUL LENI FILM GRAD STRAHOV s priljubljeno Lauro la Plante

Pomagajte Bolgarom! čitajte „Ponedeljek“!

Helena Šelkova in Marija Leskovec naznanjata v svojem in imenu ostalega sorodstva, žalostno vest, da je njihju iskreno ljubljena mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa Apolonija Škrjanec roj. Supančič posestnica danes 4. maja, po dolgoletni težki bolezni, boguvdano preminula. Blago, nepozabno pokojno spremimo k večnemu počitku v nedeljo dne 6. maja 1928 ob 1/2 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Bohoričeva ulica št. 25 na pokopališče k Sv. Križu.

Za birmo F. CUDEN Ljubljana, PREŠERNOVA 1

Hirromant. Prišel samo za kratko dobo. Po črtah roke čita prošlost, sedanjost in bodočnost. Sprejema vsak dan od 10. do 12. in od 3. do 7., hotel „Lloyd“, soba 11. — V. Timotejev. 868

Morsko kopališče MALINSKA NA KRKU. — HOTEL DRAGA: najboljše do kopališča — sobe in terase s pogledom na morje. Prvovrstna kuhinja, cene zmernost. — Informacije: Hotel Draga. 858

Strojepiska zmohna tudi stenografije, z dveletno prakso — išče službo. Nastop 15. maja. — Dopise na upravo „Sl. Naroda“ pod „Strojepiska/877“.

Opremljeno sobo zračno, z električno razsvetljavo, 15 minut od glavne pošte oddam solidnemu gospodu ali žnjaku. Mesečno z zajtrkom Din 300.—. Večitev lahko takoj. — Ponudbe pod „Soločna lega/870“ na upravo „Sl. Naroda“.

Stanovanje treh sob, kuhinje in priklitin, na solčni legi v sredini mesta — išče boljša stanja. — Ponudbe pod „Snaga/885“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

!! Znižane cene -- Cene znižane !! Velika izbira žepnih robcev, rokavic, nogavic flor in volnenih, kravate, dišeča mila. — Kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike. — Vezanine in čipke pri Josip Petelinc, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika (ob vodi). Oglejte si zalogo in se boste prepričali!

Mag. št. 16.136./28 ref. IX. Razpis 883 Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo naprave nizkotlačne centralne kurjave za novo palačo Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani Vsi potrebni razpisni pripomočki in podatki se dobe počeni s 5. majem 1928 med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu, Šolski dvorec št 2/II Ponudbe je vložiti najkasneje do 12. maja 1928 do 11. ure dopoldne v imenovanem uradu. Mestni magistrat ljubljanski, dne 3. maja 1928

Makulturni papir kg à Din 4* — prodaja uprava „Slov. Naroda“